

Příloha č. 1

Dvě rasy

(BAŤA, Tomáš, 1932. *Úvahy a projevy. Svazek 1, Mé začátky*. Zlín: T. Baťa. s. 170-2)

Z první cesty do Indie roku 1925

Svět jest rozdělen na dvě části. Na země konzumní, studené, s pravidelnými dešti a na země, produkující suroviny, s věčným létem, kde život nepodmiňuje veliký konzum a kde příroda snadněji rodí.

Člověk severský v boji s tvrdou přírodou naučil se složitějšímu myšlení a musel se stát více člověkem nežli jeho bratr jižní, živený přírodou shovívavější.

Když dopravní prostředky umožnily styk mezi nimi, podlehl jižní člověk severskému, a čím více se dopravní prostředky zlepšují, tím jeho závislost na seveřanu jest větší.

Severní člověk produkuje pro člověka jižního slunce to, co týž produkovat nedovede. Především vědu a organizaci státnickou, dopravnictví a výroby průmyslové atd. a přijímá za to od něho výrobky jeho mocného slunka: plodiny, nebo řekněme suroviny.

Ohromné stoupnutí produkce za několik posledních desetiletí jest zásluhou tohoto spojení slunce s ledem. Kdyby toto spojení pominulo, klesl by počet lidstva na svoji starou míru a to jak na severní, tak také na jižní polovici zeměkoule, protože by pominuly podmínky, které rozmnožení života člověku umožnily.

Důkazy pro toto tvrzení nalezneme, když pohlédneme na sebe. Spatříme na botách kůži z Indie, na svých košilích bavlnu z Egypta, z Indie nebo jižní části Severní Ameriky. Na svých oděvech vlnu z Austrálie atd. Angličané, Holanďané, Francouzi a vůbec evropské národy, které jsou v přímém styku s tímto produktivním světem, plní své žaludky potravinami, hlavně tuky pocházejícími většinou rovněž odtamtud.

Když vstoupíme do těchto zemí, pocítíme třeba podvědomě, že se nalzáme u zřídla, odkud severní člověk čerpá své životní šťávy pro svůj novodobý blahobyť. Tento pocit má za následek, že zde přestávají rozdíly různých národností a seveřan na seveřana, bělocha, pohlíží jako na příslušníka téže rasy.

Ví, kdyby byla přeřezána nit, která nás s těmito životními zřídly spojuje, byl by evropský člověk odkázán pro celý život třeba jen na jednu košili a po jeho smrti vedly by

se opět dědické spory o to, který dědic má právo nosit pozůstalou košili.

Ví, že jest to téměř jedno, který běloch drží svoji ruku na tomto zřídle, přeje si jen, aby to byla silná ruka.

Všichni jižní nebo východní národové těžce nesou svoji podřízenost severanům. Sní o revolucích, kanonech, válečných lodích. Při tom stále uctívají krávu jako vyšší bytost, klanějí se kněžím žijícím životem, který se podobá více životu zvířete nežli člověka.

A muž dále využívá své převahy fyzické i duševní nad ženou tím, že ji vylučuje ze všeho společenského života, že jí ukládá manželské a mateřské povinnosti téměř uprostřed jejího dětského věku, a kdyby nebyl severan zakročil, žádal by i nadále, aby své živé tělo dala spálit zároveň s jeho mrtvým, když jej přežila.

Jest hluchý, když mu vykládáte, že síla evropského člověka jest v jeho vzdělání a v srdcích jeho mužů. Naštěstí není nebezpečí, že by tento člověk zvítězil nad Evropanem, pokud nezvítězí sám nad sebou a nepochopí, že národ má právo na suverenitu (svrchovanost svobody) jen pokud dovede spravovat svoji zemi tak, aby co nejlépe sloužila jemu a při tom veškerému lidstvu.

Příloha č. 2

Jsem Seveřan

(BAŤA, Tomáš, 1932. *Úvahy a projevy. Svazek 1, Mé začátky*. Zlín: T. Baťa. s. 228-9)

Jsem seveřan. Nikdo není víc.
Můj erb je plavý vlas a sněhobílá líc.
Jsem nesesaditelným králem,
protože jsem seveřanem.

Jsem psancem až do mužných jar,
protože jsem seveřan.
Jsem věren své ženě,
protože jsem seveřan.

Mám zdravé, čisté tělo,
protože jsem seveřan.
Mám tvořivého, nezlomného ducha,
protože jsem seveřan.

Miluji čistou láskou svou matku, sestry a dcery,
protože jsem seveřan.
Svou práci sloužím svým bližním,
protože jsem seveřan.

Miluji svůj život, nebojím se ran,
protože jsem seveřan.
Své nezměrné dědictví,
svůj život zlepšený předám svým potomkům,
protože jsem seveřan.